

HARIDUS- JA NOORTEAMET

Euroopa Liit
Euroopa struktuuri-
ja investeerimisfondid

Eesti
tuleviku heaks

III ja IV kooliastme emakeele e-testide arendused

Nele Toime

keele- ja sotsiaalainete
hindamisvaldkonna juht

nele.toime@harno.ee

E-testimine emakeeles

eellugu

- Gümnaasiumi eesti keele e-riigieksami arendamine sai alguse 2015.aastal, põhikooli e-eksami arendust alustati 2017. aastal. Gümnaasiumis jõuti suurema katsetuseni 2017. aasta kevadel. Samal aastal katetati väiksemas mahus ka põhikooli e-kirjandit.
- 2021. aasta jaanuariks valmisid Tartu Ülikooli arendusrühma (H. Puksand, O. Palikova, Ü. Türk, M. Ehala) loodud keele ja kirjanduse valdkonna oskustasemete e-hindamise esialgne kontseptsioon ja e-testid.
- Eksperdi hinnangute ja katsetestide analüüside põhjal muudeti e-testide esialgses kontseptsioonis esitatud mudelit. Teoreetiliste lähtekohtade täpsustamisel ja testimismudeli loomisel arvestati eksperdi hinnangutes esitatud ettepanke ja soovitusi.
- Uuendatud kontseptsiooni väljatöötamisel osalesid eksperdid Tallinna ja Tartu Ülikoolist ning Haridus- ja Noorteameti keelespetsialistid.
- E-hindamise uuenenud kontseptsiooniga on võimalik tutvuda [siin](#).

HARIDUS- JA NOORTEAMET

**EESTI JA VENE KEELE ELEKTROONILISTE
TASEMETÖÖDE, PÕHIKOOLI LÕPUEKSAMI
JA GÜMNAASIUMI RIIGIEKSAMI
VÄLJATÖÖTAMISE NING RAKENDAMISE
PÕHIMÕTTED**

(E-hindamise kontseptsioon)

Merilin Aruvee (Tallinna Ülikool)

Triinu Kärbla (Tartu Ülikool)

Pille Reins (Haridus- ja Noorteamet)

Nele Toime (Haridus- ja Noorteamet)

Märt Hennoste (Haridus- ja Noorteamet)

Natalja Nasirova (Haridus- ja Noorteamet)

Irina Logvina (Haridus- ja Noorteamet)

E-testide väljatöötamisel lähtutakse järgmistest põhimõtetest:

Tegemist on väljavõttega.

- Iga kooliastme keeleoskust käsitatakse keeleoskustasemena, mis on kirjeldatud vastava kooliastme ainekava õppesisu ja õpitulemuste alusel testi eristuskirjas. Eristuskirjas määratakse taset iseloomustavad tunnused (sh tekste iseloomustavad tunnused, toimingud jm).
- Kooliastme keeleoskuse tase kirjeldatakse ära osaoskuste kaupa (kuulamis-, lugemis- ja kirjutamisoskus, sh sõnavara ja keeleteadmised).
- Testimisel arvestatakse tänapäevaseid keeleoskuse mõõtmise põhimõtteid.
- E-testidega mõõdetakse kuulamis-, lugemis- ja kirjutamisoskust, sh sõnavara ja keeleteadmisi. Rääkimisoskust ei mõõdata.
- Testis on iga osaoskuse mõõtmiseks alatest, st keeleoskuse erinevaid tunnuseid on piisavalt, et teha otsus keeleoskuse taseme kohta.
- Testi ülesanded/küsimused on valitud nii, et neist teatud hulga õigesti vastamine näitab testitava/õpilase piisavat asjatundlikkuse taset.
- E-testimisel kasutatakse nii automaatselt hinnatavaid ülesandeid kui ka hindamisjuhendi alusel hinnatavaid ülesandeid.
- Testi tulemus peegeldab õpitulemuste saavutatuse/asjatundlikkust näitavate oskuste määra.
- Testitavat ei võrrelda teiste testitavatega ja tulemusi ei järjestata. E-testide tulemused avaldatakse protsentides.

Põhikooli e-lõpueksam

- Eksam koosneb kahest osast.
- Esimeses osas mõõdetakse kuulamise, lugemise ja keeleteadmiste oskust. Teises osas mõõdetakse kirjutamisoskust.
- Kummagi testiosa lahendamiseks on aega 90 minutit. Kahe osa vahel on vaheaeg.
- Keeleteadmisi mõõtvad ülesanded on automaathinnatavad.
- Kuulamis- ja lugemisoskust mõõtvad ülesanded on hübriidhinnatavad: osa küsimustest on arvutihinnatavad, avatud vastustega küsimusi hindavad Harno määratud hindajad.
- Kirjutamisülesanne on inimhinnatav. Eksamil rakendatakse kirjutamisülesannete kahekordset hindamist. Kirjutamisülesande vastuseid hindavad õpetajad ning Harno määratud hindajad.

Põhikooli e-lõpueksami stuktuur

osaoskus	ülesannete arv	hindamine
I osa 90min		
kuulamine	2 ülesannet	Hübriidhinnatav (inimhinnatavaid ülesandeid hindab Harno määratud hindaja)
lugemine	2 ülesannet	Hübriidhinnatav (inimhinnatavaid ülesandeid hindab Harno määratud hindaja)
keeleteadmised	4-5 ülesannet	Automaathinnatav
II osa 90min		
kirjutamine	1 ülesanne (kirjand)	Inimhinnatav (õpetaja + Harno määratud hindaja)

E-riigieksam

- Eksam koosneb kahest osast.
- Eksami esimeses osas mõõdetakse kuulamis- ja lugemisoskust. Eksami teises osas mõõdetakse kirjutamisoskust. Eksami esimeses osas on neli ülesannet: kaks kuulamisülesannet ja kaks lugemisülesannet.
- Esimese osa ülesannete lahendamiseks on aega 100 minutit. Kahe osa vahel on vaheaeg 30 minutit. Teine osa kestab 230 minutit. Kokku kestab eksam kuni 360 minutit.
- Kuulamis- ja lugemisoskust mõõtvad ülesanded on hübriidhinnatavad: osa küsimustest on arvutihinnatavad, avatud vastustega küsimusi hindavad Harno määratud hindajad.
- Kirjutamisülesanne on inimhinnatav. Eksamil rakendatakse kirjutamisülesannete kahekordset hindamist. Kirjutamisülesande vastuseid hindavad Harno määratud hindajad.

Olulisemad muudatused e-eksamile üle minnes

Põhikool

- Tekstide mõistmise oskuse kontrollimiseks mõõdetakse nii loetud tekstidest arusaamist kui ka kuulnud tekstide mõistmist.
- Suur osa kuulamis- ja lugemisülesannete küsimustest ning kõik keeleteadmisi mõõtvad küsimused on arvutihinnatavad.
- Kirjandi puhul ei ole õpilasel vaja enam eraldi mustandit kirjutada, samuti ei ole vaja sõnade arvu lugeda.
- Kirjandi puhul rakendatakse kahekordset hindamist.
- Kirjandi kirjutamise ajal võib abivahendina kasutada EKI Sõnaveebi.
- Eksamil on vaheaeg.
- Õpilane saab osaoskustest lähtuva sõnalise tagasiside (lisaks protsendilisele tulemusele).

Olulisemad muudatused e-eksamile üle minnes

Riigieksam

- Eksamiga mõõdetakse nii loetud tekstidest arusaamist kui ka kuulnud tekstide mõistmist. Tekstide mõistmise kontrollimiseks kasutatakse mitut erinevat teksti ja ülesandeid on pabereksamiga võrreldes rohkem.
- Komplekssete ja pikemat vastust nõudvate ülesannete asemel kasutatakse valikvastustega või lühikest/konkreetset vastust nõudvaid üksikküsimusi, mis on objektiivselt hinnatavad. Suur osa kuulamis- ja lugemisülesannete küsimustest on valikvastustega ning neid hindab arvuti.
- Pabereksamiga võrreldes on e-eksami sooritamine mugavam ning vähem aeganõudev. Kirjutamisosa sooritamine arvutil on autentsem kui pabereksami puhul ning eksaminandid ei pea aega kulutama mustandi kirjutamisele.
- Eksamil võib abivahendina kasutada EKI Sõnaveebi ja see tähendab, et infootsing muutub eksaminandidele mugavamaks.
- Kogu hindamisprotsess on e-eksami puhul kiirem ja tõhusam ning arvutipõhine hindamine tagab usaldusväärsemad tulemused.

E-eksamite valmimise ajaplaan

Enne e-eksami rakendumist toimuvad katseksamid, kus **hindamisvahendi kvaliteedi** kõrval katsetatakse elektroonse eksami korraldust **õpilase** (eksamile registreerimine, tulemuste teavitamine), **kooli** (eksamikomisjoni liikmete koosseis, roll ja pädevus, arv), **eksameid korraldava asutuse** (EISI tugi, eksamipunktid väljaspool kooli) ja **eksamitööde hindaja** (korduv- ja paralleelne hindamine) vaates.

Töö planeerimise faasis on kavandatud kaks katseeksamit, aga nende tegelik arv sõltub katseeksamitel kogutud tagasisidest.

- **Põhikooli lõpueksam**

1. katseksam 2023. aasta kevadel
2. katseksam 2024. aasta kevadel

Eksam on valmis rakendamiseks **2025. aasta kevadel**

- **Riigieksam**

1. katseksam 2024. aasta kevadel
2. katseksam 2025. aasta kevadel

Eksam on valmis rakendamiseks **2026. aasta kevadel**

Tagasiside alus

Tagasiside esitatakse sõnaliste hinnangutena. Õpilastele kuvatakse tulemus ka protsendina maksimumist, et näidata, mil määral ta on keeluskustaseme kriteeriumid täitnud.

Tase	Kriteeriumid
4. tase 75%–100%	<ul style="list-style-type: none"> Õpilane on omandanud valdava osa ainekava õpitulemustest. Kasutab teadmisi ja oskusi eesmärgipäraselt, teadlikult ning tõhusalt. Oskused on piisavad, et erinevates suhtlusolukordades hästi toime tulla. Mõistab ja loob eakohaseid ainekavale vastavaid tekste. Üksikute oskuste rakendamisel võib esineda ebatäpsust.
3. tase 50%–74%	<ul style="list-style-type: none"> Õpilane on omandanud põhiosa ainekava õpitulemustest. Kasutab teadmisi ja oskusi eesmärgipäraselt. Oskused on piisavad, et tüüpilistes suhtlusolukordades toime tulla. Mõistab ja loob eakohaseid ainekavale vastavaid tekste. Üksikute oskuste rakendamisel ilmneb mõningaid puudusi.
2. tase 20%–49%	<ul style="list-style-type: none"> Õpilane on osaliselt omandanud ainekava õpitulemused. Kasutab teadmisi ja oskusi piiratud viisil. Oskused on enamasti ebapiisavad, et tüüpilistes suhtlusolukordades toime tulla. Ainekavale vastavate eakohaste tekstide mõistmisel ja loomisel ilmneb olulisi puudusi.
1. tase 0%–19%	<ul style="list-style-type: none"> Õpilane ei ole piisaval määral omandanud ainekava õpitulemusi. Teadmised ja oskused on ebapiisavad, et tüüpilistes suhtlusolukordades toime tulla. Ei suuda mõista ega luua eakohaseid ainekavale vastavaid tekste.

HARIDUS- JA NOORTEAMET

Täna kuulamast!

Edasiste küsimuste puhul palun kirjutage:

nele.toime@harno.ee